

Luarea deciziilor biblice

LECTȚIA
PATRU

PERSPECTIVA NORMATIVĂ:
PĂRȚI ȘI ASPECTE ALE SCRIPTURII

THIRD MILLENNIUM
MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Pentru materiale video, suporturi de curs și alte resurse, vizitați Third Millennium Ministries la adresa thirdmill.org.

© 2012 Third Millennium Ministries

Toate drepturile rezervate. Fără permisiunea scrisă a editurii Third Millennium Ministries, Inc., P.O. Box 300769, Fern Park, Florida 32730-0769, nicio porțiune din această publicație nu poate fi reprodusă în scopuri comerciale, în nicio formă și prin niciun mijloc, cu excepția unor citate scurte în vederea recenziei, comentariului sau studiului.

Dacă nu există alte precizări, toate citatele biblice sunt din Sfânta Scriptură – Biblia versiunea Dumitru Cornilescu revizuită. Copyrightul Bibliei Cornilescu © 1924 aparține British and Foreign Bible Society (Societatea Biblică pentru Răspândirea Bibliei în Anglia și Străinătate). Copyrightul © 2010 ediției revizuite în limba română aparține Societății Biblice Interconfesionale din România, cu aprobarea British and Foreign Bible Society.

DESPRE THIRD MILLENNIUM MINISTRIES

Înființată în 1997, Third Millennium Ministries este o organizație creștină nonprofit care furnizează **educație biblică gratuită în întreaga lume**. Ca răspuns la nevoia tot mai mare de formare biblică judicioasă a liderilor creștini de pe mapamond, noi creăm o programă de seminar multimedia ușor de folosit, finanțată prin donații, în cinci limbi de mare circulație (engleză, spaniolă, rusă, chineză mandarină și arabă) și o distribuim gratuit celor care au cea mai mare nevoie de ea, mai cu seamă liderilor creștini care nu au acces la educația tradițională sau nu și-o pot permite. Toate lecțiile sunt scrise, concepute și produse intern și sunt similare ca stil și calitate celor de pe History Channel[®]. Această metodă originală și eficientă pentru formarea liderilor creștini s-a dovedit foarte eficace în întreaga lume. Am câștigat Premiul Telly pentru o producție video remarcabilă în domeniul educației și utilizării animației, iar programa noastră este folosită în prezent în peste 150 de țări. Materialele Third Millennium apar sub formă de DVD-uri, materiale tipărite, *streaming* pe internet, transmisie televizată prin satelit și emisiuni de radio și televiziune.

Pentru informații suplimentare despre lucrarea noastră de slujire și pentru a afla cum vă puteți implica, vă rugăm să vizitați <http://thirdmill.org>.

Cuprins

I. Introducere.....	1
II. Diversitatea Scripturii.....	1
A. Limbajul	1
1.Limbajul supranatural	2
2.Limbajul obișnuit	2
B. Literatura	3
C. Implicații	7
III. Legea lui Dumnezeu în Scriptură	7
A. Cele Zece Porunci	7
B. Trei tipuri de lege	100
1.Precizări	11
2.Importanță	11
3.Aplicația	12
IV. Unitatea Scripturii.....	15
A. Porunca de a iubi	15
B. Evanghelia harului	17
C. Noul legământ	19
D. Armonia	20
V. Concluzie	21

Luarea deciziilor biblice

Lecția patru

Perspectiva normativă: Părți și aspecte ale Scripturii

INTRODUCERE

Un prieten a cumpărat recent o bicicletă pentru fiul lui, iar unele părți ale acesteia, precum roțile și pedalele trebuiau să fie asamblate. Însă, bicicleta nu a venit cu niciun fel de instrucțiuni de asamblare. Prietenul meu știa cum trebuie să arate și cum trebuie să funcționeze o bicicletă, așa că a putut s-o asambleze. Dar, imaginați-vă ce s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi văzut niciodată înainte o bicicletă. În acel caz, poate că nu ar fi reușit s-o asambleze corect.

Într-un fel, Biblia este ca o cutie de piese de bicicletă, fără instrucțiuni. Și așa cum este relativ ușor să punem împreună lucrurile cu care suntem familiarizați, tot așa este și să descoperim unele lucruri de bază privitoare la înțelesul și folosirea corectă a Bibliei. Pe de altă parte, așa cum e dificil să pui împreună dispozitive complicate fără instrucțiuni, e greu și să aplici Biblia la întrebări etice complicate, atunci când nu înțelegi chestiunile de finețe ale acesteia.

Aceasta este a patra lecție din seria Luarea deciziilor biblice și am intitulat-o “Perspectiva normativă: părți și aspecte ale Scripturii.” După cum am afirmat deja pe parcursul acestor lecții, judecata etică implică totdeauna aplicarea Cuvântului lui Dumnezeu la o anumită situație de către o persoană, iar aceasta ne-a condus la dezbaterea a trei considerente esențiale în luarea deciziilor biblice: standardul corect al Cuvântului lui Dumnezeu, pe care l-am asociat perspectivei normative, scopul corect, care concordă perspectivei situaționale și motivația corectă, ce corespunde perspectivei existențiale.

În această lecție, vom aborda pentru a treia oară perspectiva normativă, analizând procesul prin care deslușim standardele etice ale Bibliei. Vom viza diferitele modalități în care diverse părți și aspecte ale Scripturii ne comunică normele lui Dumnezeu.

Vom împărți discuția părților și aspectelor Scripturii în trei secțiuni principale: mai întâi, vom privi la diversitatea materialului întâlnit în Biblie. Apoi, vom analiza în detaliu cărțile și pasajele care compun legea lui Dumnezeu, iar în al treilea rând vom aborda unitatea Scripturii, care strânge toate părțile și aspectele Bibliei împreună. Să începem cu diversitatea întâlnită în Scriptură.

DIVERSITATEA SCRIPTURII

Cei ce au citit mult din Biblie ar trebui să recunoască că Scriptura nu este uniformă, ci conține istorie, poezie, înțelepciune, profeție, corespondență și multe alte tipuri de scrieri. La rândul lui, fiecare tip de scrieri conține o mare varietate, pentru că fiecare autor scrie în felul său, iar în cadrul propriei opere, stilul lui variază. Uneori dă porunci, alteori explică detalii sau își amintește o experiență personală. Această diversitate nu este întâmplătoare. Dumnezeu a rânduit fiecare parte a Scripturii pentru a-și aduce propria contribuție la standardele eticii creștine. Din cauză că Scriptura comunică în moduri atât de diverse, nu ne este suficient doar să știm ce spune, ci trebuie

să știm și cum ne comunică, pentru ca atunci când o citim, să înțelegem ce înseamnă ceea ce citim.

Diversitatea întâlnită în Biblie poate fi descrisă în multe feluri, dar nici unul dintre ele nu este cuprinzător. Dar pentru a percepe un sens al dimensiunii Scripturii și a implicațiilor în etica creștină, vom aborda trei chestiuni: mai întâi, vom discuta varietatea limbajului folosit în Biblie, apoi vom studia varietatea stilurilor literare întâlnite în ea și, în final, vom aborda implicațiile acestei diversități asupra învățaturii etice moderne. Vom începe prin abordarea lucrurilor mai simple și mai mărunte legate de limbaj, iar apoi vom trece la aspectele mai ample și mai complexe legate de literatură.

LIMBAJUL

În primul rând, Biblia etalează tot spectrul de limbaj utilizat în comunicarea inter-umană. Conține afirmații, întrebări, promisiuni, propuneri, blesteme, binecuvântări, amenințări, condamnări, somații, porunci, sfaturi, cereri, exclamații, descrieri, strigăte de disperare, expresii ale dorinței, admirației și iubirii, și multe altele. Limbajul biblic poate fi rezervat sau poate fi încărcat emoțional. Unele porțiuni debordează de imaginație, folosind simbolismul și alte figuri de stil, pe când altele pare a fi lipsite de imaginație, exprimând lucrurile într-un mod mai direct. Biblia folosește atât sarcasmul cât și limbajul fățiș. Folosește insinuările și aluziile cu aceiași ușurință cu care face comentarii explicite. Întrebuințează hiperbole, subaprecieri și limbaj colocvial. De multe ori, nici măcar nu afirmă lucrurile evidente, ci pornește de la presupuziția că sunt înțelese.

Această extraordinară varietate de limbaj ridică un număr de provocări la lecturarea Bibliei. La urma urmei, dacă nu știm cum să recunoaștem aceste tipuri de limbaj și dacă nu înțelegem modul de comunicare al fiecăruia, suntem în pericol să înțelegem greșit învățătura biblică.

De-a lungul vremii, creștinii au propus multe feluri de abordare ale provocărilor ridicate de diversitatea limbajului biblic. Dar putem spune fără să greșim, că toate aceste soluții se pot grupa în două categorii: cei ce consideră că Biblia folosește limbajul în moduri extraordinare și cei ce cred că Biblia folosește un limbaj obișnuit.

Limbajul supranatural

Adesea, cei ce cred că Biblia vorbește în moduri extraordinare propun soluții de interpretare care ignoră diversitatea tipologiei limbajului biblic. Simplifică excesiv limbajul biblic cu scopul de a dezvolta un sistem de interpretare care să poată fi aplicat în mod uniform întregii Scripturi.

De exemplu, în Evul Mediu, mulți teologi credeau că, deoarece Biblia este insuflată de Dumnezeu, ea comunică în moduri extraordinare care depășesc înțelegerea umană. După părerea lor, fiecare text biblic conținea o varietate de înțelesuri simbolice care erau, uneori, ascunse chiar și pentru autorii Scripturii. În cadrul acestui sistem, se presupunea că fiecare text are cel puțin un înțeles metaforic, indiferent de intențiile autorului uman.

Mai recent, mulți dintre creștinii care cred că limbajul biblic este extraordinar au trecut în cealaltă extremă: în locul convingerii că natura extraordinară a Bibliei o face dificil de interpretat, au început să insiste că natura extraordinară a Scripturii face limbajul ei ușor de înțeles. Unii dintre ei afirmă că Duhul Sfânt descoperă în mod nemijlocit interpretarea corectă a textului poporului Său, așa că nu mai trebuie ca cititorul să înțeleagă tipul de limbaj al textului și, cu atât mai puțin, înțelesul normal al acestuia. Alții susțin că Biblia trebuie întotdeauna interpretată cât se poate de literal, iar sensul metaforic al textului trebuie căutat doar atunci când cel nonfigurativ nu are noimă.

De exemplu, este limpede că, în comunicarea inter-umană obișnuită, oamenii folosesc adesea hiperbole și exagerări. Dar, mulți creștini care recunosc autoritatea Bibliei în viața lor nu acceptă ideea că textul sfânt conține astfel de hiperbole ci, abordează fiecare afirmație din Scriptură ca fiind directă, imparțială și precisă.

În vorbirea și scrierea obișnuită, adesea rezumăm lucrurile, așteptându-ne ca auditoriul să umple spațiile goale folosind cunoștințele dobândite anterior. Totuși, unor creștini le vine greu să accepte că autorii biblici inspirați au făcut același lucru, ci abordează orice pasaj ca și cum ar fi extrem de cuprinzător și nu ca având o avengură limitată

Mai mult, recunoaștem că, în scrierea și vorbirea obișnuită, suntem adesea sarcastici și spunem exact opusul a ceea ce vrem să comunicăm, dar unora dintre credincioși le este greu să accepte existența sarcasmului în Biblie.

În contrast cu opinia conform căreia limbajul Bibliei este unul extraordinar, se află poziția care susține că Biblia vorbește folosind un limbaj obișnuit, uman, cu toate convențiile normale ale comunicării umane.

Limbajul obișnuit

Vă amintiți că într-o lecție anterioară, am vorbit despre claritatea Scripturii, afirmând că Biblia nu este obscură, că nu este plină de sensuri ascunse, care nu pot fi descoperite decât prin mijloace tainice, printr-o înzestrare spirituală specială sau prin intermediul celor ce dețin funcții deosebite în biserică. Cu alte cuvinte, Scriptura este înțeleasă doar dacă vorbește într-un limbaj obișnuit și comunică prin mijloace normale.

Pentru a demonstra că Biblia comunică într-un limbaj uman obișnuit, să privim la câteva pasaje în care o interpretare literală dusă la extrem ar fi foarte înșelătoare. Gândiți-vă la cererea din Matei 6:11, parte din rugăciunea Tatăl Nostru:

Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi - (Matei 6:11)

Dacă am citi acest verset într-un mod literal artificial, în afara convențiilor normale de exprimare umană, am putea crede că Isus Îi poruncește lui Dumnezeu să-I dea pâine.

De fapt, toate cererile din rugăciunea Tatăl Nostru au formă imperativă, nu numai „Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi”, ci și „izbăvește-ne de cel rău”. Tot astfel, este adevărat că, în gramatica greacă, imperativele sunt adesea porunci.

Acest fapt i-a făcut pe unii creștini care citesc Biblia într-un mod prea literal, să concluzioneze că Isus îi poruncește lui Dumnezeu și, pentru că Tatăl Nostru este un model de rugăciune pentru creștini, și ei au dreptul de a-I porunci lui Dumnezeu!

Dar, din restul Scripturii, inclusiv din cuvintele lui Isus în rugăciunea Tatăl Nostru, știm că imperativul este folosit adesea pentru a formula cereri și rugăminți. Același lucru este valabil și în limba română! Spunem, de exemplu, “Dă-mi pâinea, te rog!” sau “Ajută-mă, te rog!”. Aceste expresii au formă imperativă dar în mod obișnuit, atunci când le rostim nu transmitem porunci. Să privim și textul din Amos 4:4, unde profetul spune:

Duceți-vă numai la Betel și păcătuțiți! Duceți-vă la Ghilgal și păcătuțiți și mai mult! - (Amos 4:4)

O citire prea literală a cuvintelor i-a condus pe unii interpreți să creadă că Amos chiar voia ca ascultătorii lui să păcătuiască împotriva Domnului în centrele religioase idolatre de la Betel și Ghilgal. Dar, acest tip de citire nu este natural și în conformitate cu intențiile profetului, descoperite în alte versete. De exemplu, în Amos 5:5, profetul spune:

Nu căutați Betelul, nu vă duceți la Ghilgal - (Amos 5:5)

Din acest verset și din restul cărții Amos ajungem la concluzia că atunci când profetul poruncește poporului să păcătuiască la Betel și la Ghilgal, el vorbește sarcastic, având în vedere exact opusul. Nu vrea ca ei să păcătuiască în aceste locuri ci, dimpotrivă, să nu mai păcătuiască în ele.

Mecanica limbajului biblic nu este unică Scripturii, ci este preluată din convențiile verbale ale autorilor și ale auditoriului inițial al acestora. Aceasta înseamnă că, dacă vrem să interpretăm Biblia în mod responsabil, trebuie să învățăm cum a folosit în mod obișnuit limbajul, și să înțelegem ce intenție a avut fiecare autor când a scris. Dacă autorul a intenționat ca scrierea lui să fie înțeleasă metaforic, atunci trebuie să citim textul în felul acesta, căutând să descoperim sensul dorit de el. Pe de altă parte, dacă autorul biblic și-a conceput mesajul în cuvinte simple și directe, atunci responsabilitatea noastră este să nu-l interpretăm într-un mod figurat.

LITERATURA

Așa cum în Scriptură există o mare varietate de limbaj, există și o mare diversitate de tipuri de literatură. Acestea sunt elemente literare mai ample, mai complexe decât limbajul și oarecum mai greu de stăpânit, dar înțelegerea lor este crucială pentru abordarea responsabilă a diferitelor părți și aspecte ale Scripturii.

Există multe tipuri de literatură, sau genuri literare, în Scriptură, dintre care putem aminti: proză, poezie, cântece, material legislativ, narațiune, corespondență, legămintele, epistole, oracol profetic, proverbe, parabole și dramă. În cadrul acestor categorii mai largi există, adesea, o multitudine de sub-categorii. De exemplu, în cadrul oracolului profetic, găsim oracol de judecată, oracol de binecuvântare, oracol legislativ, ș.a.m.d. Aceste forme se deosebesc atât prin conținut, cât și prin structură, stil și utilizare a limbajului. Mai mult, fiecare gen literar al Bibliei transmite înțelesul în diverse moduri. Așa că, după

cum trebuie să ținem seama de complexitatea limbajului biblic, trebuie să fim conștienți și de complexitatea diferitelor stiluri literare.

De obicei, când abordăm etica, folosim pasaje biblice care conțin legi sau care comunică în mod direct standarde și obligații morale. Aceste pasaje au o mare importanță în studiul nostru asupra eticii, dar nu trebuie să cădem în greșeala de a crede că celelalte stiluri literare nu au nimic sau au prea puțin de oferit în acest domeniu. În ce ne privește, ar trebui să remarcăm că narațiunile biblice transmit și ele reguli și standarde etice, poezia și cântecele ridică probleme de etică, proverbele și alte tipuri de literatură de înțelepciune reflectă asupra valorilor etice iar profetia exprimă judecățile etice ale lui Dumnezeu prin faptul că găsește plăcere sau nu în acțiunile oamenilor.

De fapt, în lecțiile anterioare, am văzut că fiecare pasaj din Biblie descoperă caracterul lui Dumnezeu și, în consecință, fiecare pasaj conține învățături etice, fie că este vorba despre un text legislativ, o epistolă, o poezie sau o colecție de proverbe, de o narațiune istorică sau un alt tip de literatură. De aceea, când abordăm etica, trebuie să cercetăm toate tipurile de literatură biblică pentru a descoperi standardele etice ale lui Dumnezeu.

Petru a ilustra faptul că toate genurile literare ale Bibliei ar trebui să ne călăuzează în demersul etic, să luăm exemplul narațiunilor. Cu siguranță autorii biblici au fost preocupați de relatarea evenimentelor istorice, dar erau interesați și de folosirea acestora pentru promovarea credinței și predarea lecțiilor morale. Vom menționa cinci modalități concrete, în care narațiunile istorice contribuie la studierea și la practicarea eticii creștine.

Mai întâi, la un nivel de bază, narațiunile ne constrâng să le acceptăm conținutul lor factual. Moral suntem obligați să credem că detaliile istoriei răscumpărării sunt adevărate, lucru valabil mai ales în ce privește evenimentele principale ale Evangheliei, precum moartea, îngroparea, învierea și înălțarea lui Isus și pogorârea Duhului Sfânt la Cincizecime. Dar este de asemenea adevărat și pentru orice alt fapt învățat de Scriptură prin narațiunile istorice. Simpla prezentare a acestor fapte în narațiunile biblice ne obligă să le credem.

Al doilea motiv pentru care narațiunile biblice sunt importante în etica creștină: istoria biblică are puterea de a ne transforma etic. Cu alte cuvinte, cunoașterea conținutului istoric biblic este parte din venirea noastră la credință.

După cum am văzut în prima lecție, numai oamenii buni sunt capabili să facă fapte bune și numai cei ce au o credință autentică în puterea mântuitoare a Evangheliei sunt oameni buni. Bineînțeles că, pentru a avea o credință mântuitoare în Hristos, trebuie să știm cine este El și ce a făcut, lucruri pe care le aflăm din relatările istorice ale Bibliei. Deci, cunoașterea istoriei biblice este necesară, dacă vrem să avem o credință mântuitoare în Isus Hristos. Prin urmare, este corect să spunem că trebuie să avem ceva cunoaștere a istoriei biblice dacă vrem să avem un comportament etic.

În al treilea rând, narațiunea biblică oferă cadrul istoric pentru legile lui Dumnezeu. Pentru a înțelege corect legea lui Dumnezeu, trebuie să înțelegem contextul istoric în care aceasta a fost dată. De exemplu, trebuie să observăm că narațiunea biblică accentuează harul lui Dumnezeu, pentru a ne motiva să ascultăm de legea Lui. Chiar și Cele Zece Porunci încep în felul acesta. În Exodul 20:2, Dumnezeu spune:

Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei. (Exodul 20:2)

Această scurtă afirmație istorică introduce Cele Zece Porunci și oferă o motivație centrală pentru a le asculta. De fapt, strădania de a le ascultăm fără motivația recunoștinței nu va duce niciodată la o ascultare autentică a poruncilor. În definitiv, am văzut într-o lecție anterioară că toate faptele bune trebuie să aibă o motivație bună.

Așadar, narațiunile biblice sunt importante în etică deoarece nu putem înțelege corect legea lui Dumnezeu decât dacă înțelegem corect istoria biblică.

În al patrulea rând, narațiunile biblice prezintă evaluarea lui Dumnezeu asupra evenimentelor istorice și, pentru că evaluarea Lui este totdeauna corectă, ne oferă o călăuzire etică solidă.

Vă reamintiți că am definit “binele” ca fiind ceea ce binecuvântează Dumnezeu și “răul” ca ceea ce blestemă sau pedepsește El. În narațiunile biblice autorii exemplifică tipul de acțiuni, gânduri și motivații binecuvântate sau blestemate de Dumnezeu, punând astfel la dispoziția cititorilor lor modele de urmat sau de respins.

În fine, uneori autorii narațiunilor biblice consemnează propriile comentarii de natură etică, unele fiind făcute în mod subtil, pe când altele sunt prezentate cât se poate de direct. De exemplu, în Geneza 13:12-13, Moise face următorul comentariu privitor la locuitorii Sodomei:

... Lot a locuit în cetățile din câmpie și și-a întins corturile până la Sodoma. Oamenii din Sodoma erau răi și afară din cale de păcătoși împotriva Domnului. - (Geneza 13:12-13)

Evaluarea morală făcută de Moise Sodomei nu pune doar la îndoială înțelepciunea lui Lot, ci anticipează și dreptatea lui Dumnezeu care urmează să vină peste cetate.

Inspirați de Dumnezeu, autorii narațiunilor biblice comentează binele sau răul multor personaje, atitudini și evenimente din relatările lor. Evaluările lor reprezintă perspectiva lui Dumnezeu însuși și, ca urmare, ne oferă multe considerente de natură etică.

Deci, ce implicații are folosirea întregii Scripturi ca standard al nostru etic? În primul rând, lucrurile observate la narațiunile biblice sunt adevărate și pentru alte tipuri de literatură biblică: fiecare tip de literatură este normativă. Fiecare tip de literatură ne învață ceva despre felul în care ar trebui să gândim, să acționăm și să simțim. Ca urmare, fiecare pasaj al Bibliei are pentru noi obligații morale.

De pildă, poezia biblică se concentrează, adesea, asupra modului corect de exprimare al emoțiilor, și descrie frecvent aprobarea sau dezaprobarea lui Dumnezeu. Profetia dovedește mulțumirea sau mânia lui Dumnezeu față de comportamentul uman. Revelează multe lucruri bune care pot fi făcute pentru a câștiga bunăvoința Lui și avertismente pentru lucrurile păcătoase care atrag mânia Lui. Literatura de înțelepciune explică caracterul lui Dumnezeu, norma noastră etică supremă, și ne învață cum să aplicăm principiile legii în trăirea creștină practică. Chiar și atunci când pasajul nu subliniază chestiuni de natură etică, acestea sunt implicate.

Observați din nou cuvintele lui Pavel, din 2 Timotei 3:16-17:

Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca

omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună. - (2 Timotei 3:16-17)

Pavel accentuează că toată Scriptura, indiferent de genul literar, îl echipează pe creștin pentru a place lui Dumnezeu. Mai mult, fiindcă orice pasaj biblic este relevant din punct de vedere etic, este legitim să ne concentrăm asupra aspectelor lui morale, chiar dacă autorul nu le-a accentuat el însuși. Pe scurt, dacă ignorăm implicațiile etice ale oricărei porțiuni a Scripturii, nu vom putea beneficia de întreaga bogăție a îndrumării etice oferită în revelația divină.

IMPLICAȚII

Faptul că Scriptura utilizează atât de multe tipuri de limbaj și de literatură pentru a ne învăța despre etică are unele implicații interesante pentru modul în care predăm etica astăzi. Pe de o parte, diversitatea Scripturii implică faptul că predarea eticii ar beneficia de pe urma folosirii diferitelor stiluri literare.

Este adevărat că instruirea etică nemijlocită ne ajută să înțelegem multe lucruri, dar atunci când ne bazăm doar pe metoda expunerii directe a informației, ceva se și pierde. Adesea, simplele afirmații nu ne ating emoțiile în același fel în care o face poezia sau narațiunea; de aceea, instrucțiunile etice directe ale Scripturii sunt rareori la fel de emoționante și de memorabile, precum Psalmii sau relatările despre Isus. Situațiile analizate în prelegerile etice obișnuite sunt rareori atât de subtile precum cele din narațiuni. Afirmațiile directe rareori ne motivează să medităm la chestiunile morale așa cum o fac proverbele.

Deci, uneori, poate fi de folos să predăm sau să predicăm etica în varietatea limbajului folosit de Scriptură. În anumite contexte, învățătura despre luarea deciziilor etice va fi mai eficientă dacă ne folosim propriile imagini poetice, povestiri, proverbe, pilde și alte genuri literare care, de obicei, nu sunt asociate eticii.

Atunci când ne gândim în mod specific la etica creștină, trebuie să ținem minte că toate tipurile de limbaj și de literatură din Biblie sunt normative. De asemenea, trebuie să fim foarte atenți la modul în care fiecare tip de limbaj și de literatură transmite informația de tip etic. Numai prin abordarea adecvată a fiecăruia dintre ele vom putea înțelege corect învățăturile etice.

După ce am analizat cum diversitatea de limbaj și de literatură întâlnită în Biblie ne conduce în folosirea Scripturii ca standard moral, trebuie să abordăm acum legii lui Dumnezeu, acele porțiuni ale Bibliei care tratează etica în modul cel mai explicit.

LEGEA LUI DUMNEZEU ÎN SCRIPTURĂ

În tradiția creștină și iudaică, cele cinci cărți ale lui Moise - Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri și Deuteronomul sunt cunoscute împreună ca "Legea". Dar, când vorbim de legea lui Dumnezeu în aceste lecții, nu ne vom referi în principal la cărțile lui Moise, ci la acele porțiuni ale Scripturii care sunt formulate sub formă de cod legislativ. Acestea se găsesc, în principal, în Exodul, Leviticul, Numeri și Deuteronomul, dar aceste

cărți conțin și narațiune istorică, poezie, liste și alte tipuri de literatură care nu fac parte din lege. În plus, unele porțiuni ale codului legislativ se găsesc în afara cărților lui Moise.

După cum a precizat deja, legea lui Dumnezeu nu este singura parte a Scripturii care conține instrucțiuni etice normative. Toată Scriptura este normativă. Însă, legea conține cea mai clară și mai explicită expresie a multora dintre cerințele etice ale lui Dumnezeu și în mod tradițional a slujit drept punct de pornire în orice demers etic.

Vom împărți abordarea legii în două secțiuni. Mai întâi, vom explica importanța Celor Zece Porunci, care sunt fundamentale pentru legea lui Dumnezeu, iar apoi vom introduce cele trei tipuri de lege a lui Dumnezeu identificate de teologi în mod tradițional. Să începem îndreptându-ne atenția spre Cele Zece Porunci.

CELE ZECE PORUNCI

Cele Zece Porunci sunt înregistrate în Exodul 20 și Deuteronomul 5. Diferite tradiții teologice enumeră poruncile în diverse moduri, dar în aceste lecții vom folosi numerotarea tradițională protestantă. Cele Zece Porunci pot fi sumarizate după cum urmează:

- Porunca 1: să nu ai alți dumnezei în afară de Mine.
- Porunca 2: să nu-ți faci chip cioplit.
- Porunca 3: să nu iei în deșert Numele Domnului.
- Porunca 4: adu-ți aminte de ziua de Sabat, ca s-o sfințești.
- Porunca 5: cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.
- Porunca 6: să nu ucizi.
- Porunca 7: să nu comiți adulter.
- Porunca 8: să nu furi.
- Porunca 9: să nu depui mărturie falsă împotriva semenului tău.
- Porunca 10: să nu poftești.

Deși unii teologi abordează Cele Zece Porunci ca și cum ar fi o porțiune oarecare din Legea lui Moise, Biblia arată că ele au o prioritate specială în raport cu alte porunci ale Scripturii.

Întâietatea Celor Zece Porunci este atât de natură istorică cât și teologică. Întietatea lor istorică ține de faptul că, după câte știm noi, ele au fost primul cod legislativ scris care a fost primit de poporul Israel. Pavel atrage atenția asupra acestui fapt în Galateni 3:17, unde scrie:

**... un testament pe care l-a întărit Dumnezeu mai înainte, nu poate fi desființat ... de Legea venită după patru sute treizeci de ani. -
(Galateni 3:17)**

Pavel argumentează că Cele Zece Porunci sunt o „introducere” a legii și că a reprezentat primul moment în care poporul Israel a primit din partea lui Dumnezeu legea în formă scrisă. Israel a primit Cele Zece Porunci prin Moise care, la rândul lui, le-a primit direct de la Dumnezeu, pe Sinai. Prin primirea Celor Zece Porunci, Israel devine prima națiune care are un cod revelat, detaliat, supranatural al cerințelor sfinte ale lui Dumnezeu.

Bineînțeles că poporul Său avea multe alte porunci dinainte de vremea lui Moise. În vremea potopului lui Noe, vedem clar că Dumnezeu avea o serie de standarde pe care se așteaptă ca oamenii să le respecte. Când oamenii au căzut în neascultare de Dumnezeu, El a distrus toată planeta prin potop. Nici Avraam nu a fost lipsit de legi și clauze pe care să le asculte; în Geneza 17:1, Dumnezeu îi dă o serie de instrucțiuni generale și cerințe:

Umblă înaintea Mea și fii fără prihană. - (Geneza 17:1)

Odată ajuns la poalele muntelui Sinai, poporul Israel primește de la Domnul mai mult decât Cele Zece Porunci, dar acestea au reprezentat forma sumarizată a marelui număr de legi pe care poporul le-a primit în perioada imediat următoare, perioadă în care a stat la Sinai. Celelalte legi, cunoscute în general sub numele de Cartea Legământului, se pot găsi în Exodul 21-23. Împreună cu Cele Zece Porunci, acestea au alcătuit primul cod legislativ sau juridic scris al lui Israel. Ulterior, acest cod a fost extins pentru a include multe alte legi.

Pe lângă întâietatea istorică, Cele Zece Porunci au și una teologică sau ideologică. În Exodul 24:12 citim:

Domnul a zis lui Moise: "Suie-te la Mine pe munte și rămâi acolo. Eu îți voi da niște table de piatră cu Legea și poruncile pe care le-am scris pentru învățătura lor." - (Exodul 24:12)

În primul rând, spre deosebire de Cartea Legământului scrisă de Moise după instrucțiunile primite, Cele Zece Porunci au fost scrise chiar cu degetul lui Dumnezeu pe table de piatră.

Deuteronomul 9:10 confirmă faptul că Însuși Dumnezeu a săpat Cele Zece Porunci pe table de piatră. Iată cuvintele lui Moise:

Domnul mi-a dat cele două table de piatră, scrise cu degetul lui Dumnezeu (Deuteronomul 9:10)

Prin faptul că a gravat chiar El Însuși Cele Zece Porunci, Dumnezeu arată locul special pe care acestea îl aveau între legile Lui și că merită să fie luate în seamă într-un mod special ca fiind, într-un anumit sens, cea mai importantă parte a poruncilor Lui.

Proeminența teologică a Celor Zece Porunci este indicată și de momentul special în care le-a primit Israel. Darea legii a fost însoțită de tunete și fulgere, fum, nori și trâmbițe cerești. În timpul acesta, Dumnezeu S-a arătat nu numai lui Moise, ci și lui Iosua, Aaron și celor șaptezeci de bătrâni ai lui Israel.

Întâietatea teologică a Celor Zece Porunci este subliniată și în Deuteronomul 4:13, unde Moise le consideră a fi însuși legământul lui Dumnezeu cu poporul Său:

El Și-a vestit legământul Său, pe care v-a poruncit să-l păziți, cele zece porunci; și le-a scris pe două table de piatră. - (Deuteronomul 4:13)

Mai mult, conform textului din Exodul 40:20, Cele Zece Porunci au fost așezate în Chivotul Legământului, așternutul picioarelor lui Dumnezeu, obiectul religios asociat îndeaproape cu prezența lui Dumnezeu în mijlocul lui Israel. Cartea Legământului și

restul legii nu au primit o asemenea recunoaștere specială. De exemplu, în Matei 19:17-19, avem următoarea conversație între Isus și un om care L-a întrebat cum poate moșteni viața veșnică:

**El i-a răspuns ... „dacă vrei să intri în viață, păzește poruncile.”
"Care?", I-a zis el. Și Isus i-a răspuns: "Să nu ucizi; să nu
preacurvești; să nu furi; să nu faci o mărturisire mincinoasă; să
cinstești pe tatăl tău și pe mama ta"; și: "Să iubești pe aproapele tău
ca pe tine însuși. - (Matei 19:17-19)**

Legile menționate de Isus sunt dintre Cele Zece Porunci, exceptând învățătura privitoare la iubirea aproapelui, care este din Leviticul 19:18 și care sumarizează legile menționate de Isus din Cele Zece Porunci. Pe scurt, Isus spune că prin ascultarea Celor Zece Porunci, un om poate obține viața veșnică. Desigur, Isus îi învață și că nimeni nu este suficient de bun pentru a le putea împlini pe toate. Dar scopul discuției noastre este de a arăta că Isus a confirmat importanța Celor Zece Porunci într-un mod remarcabil. Chiar și în Noul Testament, Cele Zece Porunci sunt amintite în termeni care reflectă supremația lor teologică.

Întâietatea istorică și teologică pe care Biblia o acordă Celor Zece Porunci este reflectată și în tradiția iudaică și în cea creștină, de-a lungul timpului. De exemplu, în sinagogi se găsesc simboluri ale Celor Zece Porunci, iar în iconografia creștină cele două table ale legii sunt foarte răspândite. De asemenea, Cele Zece Porunci au reprezentat o parte vitală a liturghiei creștine. În concluzie, de-a lungul secolelor, tradiția iudaică și cea creștină au susținut laolaltă faptul că această porțiune din legea lui Dumnezeu are un loc special în rândul învățăturilor etice ale Bibliei.

După ce am văzut importanța și întâietatea pe care Biblia o acordă Celor Zece Porunci, trebuie să ne îndreptăm atenția spre cele trei categorii sau tipuri tradiționale de lege, pe care le găsim în Scriptură.

TREI TIPURI DE LEGE

În majoritatea ramurilor protestante ale bisericii, se obișnuiește ca diferitele legi ale Vechiului Testament să fie împărțite în trei categorii majore: legea morală, legea ceremonială și legea civilă. Legile morale sunt cele care comunică standardele etice ale lui Dumnezeu și sunt identificate, de obicei, cu Cele Zece Porunci, legile civile au fost date pentru guvernarea societății, mai ales în perioada teocrației în Israel, iar legile ceremoniale sunt cele care reglementează închinarea înaintea Domnului. Adesea, acestea din urmă sunt asociate cel mai mult cu sistemul vechi-testamentar al jertfelor, cu Cortul Întâlnirii și cu administrarea Templului.

Distincția între cele trei categorii a jucat un rol atât de important în istoria bisericii, încât ne vom apleca asupra lor cu mai mare atenție. Mai întâi, vom face câteva precizări foarte importante asupra acestor diviziuni tradiționale, apoi vom explica importanța celor trei categorii și, în final, vom discuta aplicarea corespunzătoare a fiecărei categorii în parte în domeniul eticii. Mai întâi, câteva precizări cu privire la împărțirea legii Vechiului Testament în trei categorii.

Precizări

Deși se pot spune multe lucruri pozitive despre această împărțire tradițională triplă a legii, categorizarea legiilor Scripturii nu este lipsită de provocări. În primul rând, mulți cercetători biblici au remarcat că cele trei categorii tradiționale nu sunt precizate explicit nicăieri în Biblie. adică, nu găsim nicăieri în Scriptură menționată existența a trei categorii de lege, cunoscute ca morală, ceremonială și civilă și, cu atât mai puțin, instrucțiuni privitoare la legile care aparțin fiecărei categorii. Aceste categorii sunt justificate din multe puncte de vedere, dar nu trebuie să le privim drept evidente sau clare în toate privințele.

În al doilea rând, Scriptura prezintă destul de clar anumite legi ca făcând parte din mai multe categorii. De exemplu, în Exodul 20:8-11, porunca de ținere a Sabatului este plasată în mod explicit între Cele Zece Porunci, adică în legea morală. Totuși, porunca Sabatului este amintită și într-o colecție de ceremonii de închinare ale Israelui, în Exodul 31:14-16.

De asemenea, Scriptura identifică destul de explicit porunca „să nu ucizi” atât în legea morală cât și în cea civică. Această poruncă este una dintre Cele Zece Porunci, în Exod 20:13, fiind marcată ca lege morală. Dar Vechiul Testament spune clar că guvernul trebuie să-i pedepsească pe criminali, făcând din crimă și o problemă civilă.

Deci, privind la legile Vechiului Testament, trebuie să fim conștienți de faptul că multe dintre legi fac parte clar din mai multe categorii. De fapt, nu greșim spunând că toate legile vechi-testamentare au și aspecte morale, și aspecte civile și aspecte ceremoniale.

Gândiți-vă la acest lucru. Indiferent ce aspect este proeminent într-un anumit text, fiecare lege a reprezentat un standard de moralitate, fiecare lege are un impact direct sau indirect asupra relațiilor sociale, reglementate prin legile civile, și, într-un fel sau altul, fiecare lege afectează modul în care poporul Israel participă la ceremoniile de închinare. Din acest motiv, adesea este mai bine să vorbim despre diferitele “aspecte” ale legilor, decât să plasăm fiecare lege într-una din cele trei categorii.

În ciuda acestor precizări, trebuie să ținem seamă că aceste trei categorii tradiționale au o valoare deosebită în înțelegerea modului în care Dumnezeu a intenționat să aplice Legea Lui în viața poporului.

Importanță

În primul rând, împărțirea tradițională întreită ne ajută să vedem mai limpede că Legea a fost standardul cuprinzător al lui Dumnezeu pentru viața poporului Său. Ea nu reglementa doar o mică porțiune a vieții, ci viața în întregul ei. Lucrul acesta este evident deoarece această împărțire este o imagine fidelă a unei alte categorisiri pe care o face Scriptura, între cele trei oficii ale guvernării teocratice a Israelului - profetul, preotul și împăratul. Legea morală corespunde îndeaproape oficiului profetic, care stabilește poruncile lui Dumnezeu pentru neprihănire; legea ceremonială corespunde oficiului preotesc, deoarece se referă nemijlocit la funcții îndeplinite de preot, precum ispășirea; legea civilă este strâns legată de oficiul de împărat, căpetenia guvernatoare a poporului legământului cu Dumnezeu.

În al doilea rând, această diferențiere întreită ne ajută să interpretăm legi pe care Biblia nu le explică îndeajuns. Grupând legi similare, teologii pot determina mai bine înțelesul și modul de aplicare inițial al multor legi despre care Biblia spune foarte puțin. Atunci când Biblia ne dă multe detalii cu privire la aplicarea unei legi și spune foarte puțin despre o alta similară, este logic să folosim informațiile primite în primul caz pentru a-l clarifica pe al doilea.

După ce am văzut câteva precizări cu privire la aceste sistem tradițional de împărțire a legilor și valoarea lor pentru înțelegerea Scripturii, ne vom îndrepta atenția către un al treilea domeniu de interes: aplicarea corespunzătoare a împărțirii tradiționale întreite în studiul eticii.

Aplicația

Deși mulți teologi sunt de acord cu validitatea categoriilor tradiționale ale legii Vechiului Testament, adesea nu sunt de acord cu modul de aplicare al acestora în studiul eticii. Unii au afirmat că întregi categorii de legi nu se aplică creștinului modern. În înțelegerea lor, existența acestor categorii și identificarea corectă a legilor oferă un mecanism prin care se pot evita aplicarea Cuvântului lui Dumnezeu în viața lor. Alți teologi susțin că se aplică toate legile individuale, dar numai în ce privește unele aspecte ale acestora. În timp ce alții susțin că aceste categorii tradiționale ne ajută doar să vedem cum trebuie aplicat fiecare aspect al fiecărei legi în viața fiecărui creștin.

Să ne uităm, de exemplu, la Mărturisirea de Credință Westminster, capitolul 19, secțiunea 3:

Toate... legile ceremoniale sunt acum, sub noul legământ, abrogate.

Această afirmație reflectă faptul că, de la moartea, îngroparea, învierea și înălțarea Domnului Isus, poporul lui Dumnezeu nu mai trebuie să îndeplinească multe din lucrurile cerute de sistemul mozaic al jertfelor și al templului. Nu mai trebuie să îngrijim de templu, să restricționăm accesul Neamurilor și femeilor în prezența sfântă a lui Dumnezeu sau să jertfim animale pentru păcatele noastre.

Mărturisirea de Credință Westminster face o declarație asemănătoare și cu privire la legea civilă, dar echitatea generală sau principiile morale de bază ale acesteia continuă să fie aplicate. Ea vorbește în capitolul 19, secțiunea 4, despre legile civile ale poporului Israel, spunând:

Și lor, ca entitate politică, Dumnezeu le-a dat diferite legi, care au expirat odată cu poziția respectivului popor, ne mai fiind astăzi obligatorii pentru nimeni, dincolo de principiile generale de justiție ce decurg din ele.

Din nou, aici ideea de bază este aceea că cerințele specifice ale legii civile nu se mai aplică, că au “expirat”.

Este adevărat că cei credincioși nu mai trebuie să se supună multora dintre prevederile legii Vechiului Testament, în mod special celor ce au de-a face cu ceremoniile religioase și cu sistemul guvernamental, lucruri care au fost înlocuite de

revelația completă a Noului Testament. Legile ceremoniale și civile ale Vechiului Testament au “expirat”, într-adevăr, în sensul că nu mai trebuie să revenim la modul de viață vechi-testamentar.

Însă, este foarte important să înțelegem că în alt sens, legile ceremoniale și civile vechi-testamentare se aplică creștinilor de azi. Legile civile și ceremoniale încă ne călăuzesc fiind standardul lui Dumnezeu, la fel ca legile morale.

Există cel puțin patru motive pentru care creștinii de azi trebuie să se uite la legile civile și ceremoniale vechi-testamentare precum și la cele morale, pentru călăuzire etică.

Mai întâi, caracterul lui Dumnezeu ne cere să învățăm din revelația oferită de aceste legi. După cum am văzut, caracterului Lui reprezintă standardul suprem în materie de etică. Iar legea Vechiului Testament reflectă caracterul lui Dumnezeu; este o revelație despre cine este și cum este Dumnezeu. Caracterul lui Dumnezeu nu s-a schimbat. Prin urmare, lucrurile descoperite de Legea Vechiului Testament despre Dumnezeu continuă să fie adevărat și astăzi. Pe scurt, legile civile și ceremoniale ale Vechiului Testament dezvăluie încă standardele noastre morale.

Apoi, Scriptura însăși vorbește despre continuitatea aplicabilității fiecărei legi a Vechiului Testament, chiar și în vremurile moderne. De exemplu, în Matei 5:18-19, Isus dă următoarea învățătură:

Căci adevărat vă spun, câtă vreme nu va trece cerul și pământul, nu va trece o iotă sau o frântură de slovă din Lege, înainte ca să se fi împlinit toate lucrurile. Așa că, oricine va strica una din cele mai mici din aceste porunci și va învăța pe oameni așa, va fi chemat cel mai mic în Împărăția cerurilor; dar oricine le va păzi și va învăța pe alții să le păzească, va fi chemat mare în Împărăția cerurilor. - (Matei 5:18-19)

Conform învățăturilor lui Isus fiecare lege va continua să descopere standardul lui Dumnezeu până se vor împlini “toate lucrurile”. Dar încă nu s-au împlinit toate lucrurile - Hristos nu a revenit. Până când revine, chiar și cea mai neînsemnată dintre aceste porunci trebuie învățată și respectată. Deci, într-un fel sau altul, chiar și legile civile și ceremoniale continuă să ne comunice normele lui Dumnezeu pentru viață.

În al treilea rând, Biblia ne învață repetat că legea reprezintă un tot unitar și indivizibil, nu ține cont de categorisirea legilor în morale, civile și ceremoniale. De exemplu, în Iacov 2:10-11, citim următoarele:

Căci, cine păzește toată Legea, și greșește într-o singură poruncă, se face vinovat de toate. Căci, Cel ce a zis: "Să nu preacurvești", a zis și: "Să nu ucizi"... (Iacov 2:10-11)

Din perspectiva lui Iacov, legea este indivizibilă pentru că vine, toată, de la Dumnezeu.

În fine, toată Scriptura, nu doar anumite părți ale ei, este dată pentru învățătura noastră morală. Asta înseamnă că legile civile și ceremoniale, împreună cu cele morale, au ceva să ne învețe despre etica modernă. După cum scrie Pavel în 2 Timotei 3:16:

Toată Scriptura este... de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire. - (2 Timotei 3:16)

Observați că Pavel nu enumeră nici o excepție. Din contră, el menționează “toată Scriptura”. Aceasta înseamnă că și legile civile și ceremoniale ne sunt de folos pentru a învăța căile neprihănirii.

Acum, înțelegerea faptului că legile ceremoniale și civile încă fac parte din standardul nostru etic creștin reprezintă un prim pas foarte important. Dar, la fel de important este să învățăm cum să integrăm aceste trei tipuri de legi în evaluarea etică. La urma urmei, am stabilit că rolul nostru nu este acela de a continua, pur și simplu, conduita vechi-testamentară în ce privește aceste legi. Deci, ce trebuie să facem cu ele? Ce proces de aplicare trebuie să adoptăm?

De-a lungul acestei serii de lecții, am subliniat faptul că judecata etică implică totdeauna aplicarea Cuvântului lui Dumnezeu la o situație de către o persoană. Ca urmare, standardul oricărei legi, fie că subliniază aspectele morale, fie cele civile sau ceremoniale, nu poate fi înțeles sau aplicat corect fără a ține seama atât de contextul în care se aplică, cât și de persoana care face lucrul acesta. Și, dacă detaliile situației sau persoana se schimbă, ne putem aștepta ca și aplicarea Cuvântului lui Dumnezeu să fie, într-o oarecare măsură, diferită.

Pentru a ilustra lucrul acesta, vom analiza un caz din Vechiul Testament, în care o lege civilă s-a aplicat într-o situație istorică. Este vorba despre cazul fiicelor lui Țelofhad, care sunt menționate în Numeri 27. Conform legii date de Dumnezeu cu privire la împărțirea teritoriului Țării Promise, pământul trebuia împărțit familiilor care, apoi, trebuiau să-l împartă între moștenitorii de parte bărbătească. Țelofhad murise în pustiu, iar în urma lui rămăseseră cinci fiice și niciun fiu. Conform legii împărțirii teritoriului țării, fiicele acestuia nu puteau moșteni pământul tatălui lor, așa că apelează la Moise. Putem citi apelul lor în Numeri 27:3-4:

"Tatăl nostru a murit în pustiu; ... n-a avut fii. Pentru ce să se stingă numele tatălui nostru din mijlocul familiei lui, pentru că n-a avut fii? Dă-ne și nouă deci o moștenire între frații tatălui nostru." (Numeri 27:3-4)

Acum, dacă Domnul ar fi intenționat ca legea să fie aplicată în mod mecanic și inflexibil, cazul lor era clar. Conform Legii, fiicele lui Țelofhad nu puteau primi moștenire în Țara Promisă. Dar în versetul următor se întâmplă un lucru cu totul remarcabil. Iată ce spune în Numeri 27:5:

Moise a adus pricina lor înaintea Domnului. - (Numeri 27:5)

Nu e uimitor?! Moise dăduse poporului legea privitoare la împărțirea țării și era judecătorul suprem al lui Israel. Mai mult decât oricine altcineva, el avea o înțelegere profundă a căilor lui Dumnezeu și a detaliilor legii Lui. Dacă cineva trebuia să știe să judece un asemenea caz, Moise era acela. Deci, de ce n-a știut ce decizie să ia?

Moise înțelege că legea pe care i-a dat-o Dumnezeu este destinată reglementării unei situații în care existau fii. El știe că rostul acestei legi este acela de a asigura locul

fiecărei familii în cadrul seminției și de a păstra teritoriul alocat fiecărei seminții. Dar, în cazul fiicelor lui Țelofhad, Moise se confruntă cu problema aplicării standardului revelat prin lege la o situație nouă. Are nevoie de ajutorul lui Dumnezeu deoarece știe că această nouă situație va influența felul în care va aplica legea. Răspunsul lui Dumnezeu este remarcabil. Iată ce spune Dumnezeu în Numeri 27:7-8:

"Fetele lui Țelofhad au dreptate... Iar copiilor lui Israel să le vorbești și să le spui: "Când un om va muri fără să lase fii, să treceți moștenirea lui asupra fetelor lui. - (Numeri 27:7-8)

Pasajul continuă cu menționarea unui număr de alte situații în care moștenirea unui om poate ajunge la altcineva decât la fiii lui. Iată ce vrem să evidențiem aici: Dumnezeu arată că același aspect al caracterului Lui trebuie aplicat în mod diferit pentru situații diferite. În multe privințe, creștinii se confruntă cu aceeași dilemă ca și Moise: avem standardul legii lui Dumnezeu, dar trebuie să-l aplicăm la o situație nouă. Întreaga lege trebuie reinterpretată și aplicată în lumina lui Hristos și a lucrării Lui.

Ca preot, Hristos împlinește aspectele ceremoniale ale Legii. Principiile ceremoniale ale legii sunt încă obligatorii și trebuie să le urmăm prin încrederea în Hristos, Cel jertfit în locul nostru, și prin închinarea în Duh și adevăr.

Ca împărat, Hristos împlinește aspectele civile ale legii. Biserica, care este poporul Lui pe pământ, trebuie să respecte aceleași lucruri, nu numai prin trăirea unei vieți de supunere față de autoritățile pământene, aflate și ele sub autoritatea lui Hristos, ci și prin onorarea nemijlocită a lui Hristos ca Împărat și prin respectarea poruncilor Lui.

În fine, ca profet, Hristos împlinește aspectele morale ale legii. Singurul temei prin care suntem acceptați înaintea lui Dumnezeu este moralitatea lui Hristos. Totuși, și noi trebuie să ne conformăm chipului și exemplului lui Hristos, căutând să trăim o viață morală asemenea celei trăite de El în timpul lucrării Sale pe pământ și pe care continuă să o trăiască în ceruri.

În concluzie, categorisirea legii în morală, civilă și ceremonială este un lucru folositor în multe moduri, mai ales dacă le vedem drept aspecte ale fiecărei legi și nu drept categorii distincte. Dar, aceste categorii nu trebuie folosite niciodată ca temei pentru ignorarea vreunui aspect sau vreunei porțiuni a legii lui Dumnezeu. După cum am văzut, toată legea lui Dumnezeu rămâne standardul nostru de moralitate și suntem obligați să aplicăm toate legiile lui Dumnezeu la situația noastră modernă. Fiecare participantă a legii lui Dumnezeu servește drept normă în etica creștină.

După ce am căpătat o imagine de ansamblu asupra diversității Scripturii și a legii lui Dumnezeu, trebuie să analizăm și unitatea Scripturii, privind la modul în care legea se raportează la celelalte porțiuni ale revelației scrise a lui Dumnezeu.

UNITATEA SCRIPTURII

Nu este un lucru neobișnuit în biserica de azi să auzi un predicator spunând ceva de genul: "Creștinii nu trebuie să țină legea - trebuie doar să credem Evanghelia." sau "Singura lege pe care Dumnezeu ne cere să o ținem este cea a dragostei." Desigur, nu tot ce spune Biblia despre aceste lucruri este foarte limpede. Dar dacă analizăm cu atenție

toate informațiile biblice, vom descoperi că unitatea Scripturii este atât de mare, încât Legea este perfect compatibilă cu toate celelalte învățături ale Bibliei.

În această secțiune a lecției noastre, vom analiza câteva modalități în care legea interacționează cu alte învățături ale Scripturii. Mai întâi, vom privi la modul în care legea se raportează la porunca de a iubi, apoi ne vom îndrepta atenția către relația dintre lege și Evanghelia harului. În al treilea rând, vom examina relația dintre lege, istoria răscumpărării și noul legământ, iar în final vom aborda chestiunea armoniei tuturor poruncilor divine. Să începem cu relația dintre lege și porunca de a iubi.

PORUNCA DE A IUBI

Când vorbim despre “porunca de a iubi”, facem referire, înainte de toate, la porunca de a-L iubi pe Dumnezeu și, ca urmare a acesteia, și la porunca de a ne iubi unii pe alții. Deși niciuna dintre aceste porunci nu apare în Cele Zece Porunci, ambele au o anumită prioritate care trebuie recunoscută. Isus afirmă în Matei 22:37-40:

"Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău." Aceasta este cea dintâi și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei, este: "Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți." În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și Prorocii." - (Matei 22:37-40)

Aici, Isus descrie porunca de a-L iubi pe Dumnezeu ca fiind cea mai mare dintre toate, iar pe cea de a iubi aproapele ca fiind a doua cea mai importantă poruncă, după ea. El învață că toate celelalte porunci sunt cuprinse în acestea două. Deci, într-un fel, orice altă poruncă este o descriere a modului în care trebuie să-L iubim pe Dumnezeu și pe aproapele nostru.

De fapt, în Romani 13:9-10, Pavel merge până acolo încât spune că:

Toate poruncile se cuprind în porunca aceasta: "Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți." ... dragostea deci este împlinirea Legii. - (Romani 13:9-10)

Iar în Galateni 5:14 scrie:

Căci toată Legea se cuprinde într-o singură poruncă: "Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți." - (Galateni 5:14)

Trebuie să citim cuvintele lui Pavel cu mare atenție, deoarece mulți teologi au făcut greșeala de a crede că Pavel învață în aceste versete că un creștin nu mai trebuie să țină nicio lege, cu excepția celei referitoare la iubirea aproapelui. De fapt, Pavel spune că porunca iubirii aproapelui este inseparabilă de celelalte porunci deoarece toate poruncile Scripturii ne învață cum să ne iubim aproapele. Deci, dacă într-adevăr, ne-am iubit perfect aproapele, am ține orice lege dată de Dumnezeu.

Sau, spus altfel, nici Isus nici Pavel n-au intenționat să înlocuiască marea varietate de porunci ale legii cu o formulă simplificată, care să ceară doar iubirea lui Dumnezeu și

a aproapelui. Mai degrabă, au vrut să învețe că această porunca de a-L iubi pe Dumnezeu și aproapele reprezintă un aspect al oricărei legi și, ca urmare, cel ce iubește desăvârșit împlinește fiecare poruncă din lege. Să luăm, de exemplu, Deuteronom 6, textul citat de Isus în pasajul din Matei pe care tocmai l-am citit. Deuteronomul 6:1-6 spune:

Iată poruncile, legile și rânduielile pe care a poruncit Domnul Dumnezeu vostru să vă învăț... ca să te temi de Domnul Dumnezeu tău, păzind ... toate legile și toate poruncile Lui pe care ți le dau ... Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. (Deuteronomul 6:1-6)

Aici putem vedea că, în contextul original, pasajul citat de Isus despre iubirea de Dumnezeu este indisolubil legat de toate celelalte porunci ale legii pe care o dăduse Dumnezeu prin Moise. Porunca iubirii de Dumnezeu n-a fost niciodată menită să ia locul celorlalte cerințe ale legii. Deci, în efortul de a înțelege cum să folosim legea în etica creștină, trebuie să avem în vedere supremația și importanța iubirii. Trebuie să ținem minte că întreaga lege a lui Dumnezeu este cuprinsă în porunca iubirii de Dumnezeu și iubirii aproapelui dar, în același timp, trebuie să înțelegem că accentul pus de Scriptură pe porunca dragostei nu ne scutește de la a ține toate celelalte porunci ale Bibliei.

După ce am analizat interdependența dintre porunca iubirii și restul legii, suntem gata să explorăm cum se raportează Evanghelia harului la Legea lui Dumnezeu.

EVANGHELIA HARULUI

O înțelegere greșită des întâlnită între creștini este aceea că Legea este contrară Evangheliei harului. Mulți cred că, fiindcă suntem mântuiți prin har, fără faptele legii, nu mai suntem deloc obligați să ne supunem Legii. Alții cred că Legea trebuie văzută doar ca o amenințare la adresa păcătoșilor, în timp ce Evanghelia, prin contrast, este cea care ne mântuie de lucrurile de care ne condamnă Legea. De fapt, există atât de multe poziții în ce privește relația dintre Lege și Evanghelia harului, încât nu le putem aminti pe toate. Așa că, pentru a contracara această puzderie de învățături false, vom descrie perspectiva biblică a acestei relații concentrându-se asupra a ceea ce este cunoscut în mod tradițional drept “trei utilizări ale legii”.

Începând cu Reforma Protestantă, teologii au făcut adesea referire la trei utilizări diferite ale legii în Scripturi și, deși există un larg consens în ce privește justificarea multora dintre aceste utilizări, teologii n-au fost întotdeauna consecvenți în numerotarea lor. Pentru a evita orice confuzie, în aceste lecții ne vom referi la aceste trei utilizări ale legii în următoarea ordine:

Prima - utilizarea pedagogică, folosirea legii ca învățător. Când este folosită în sens pedagogic, legea îndreaptă pe oameni către Hristos, scoțând la iveală păcatul lor și arătând care este pedeapsa pentru el.

A doua - utilizarea civilă. Când este folosită în scopuri civile, o utilizăm pentru a limita păcatul în societate. Această utilizare este uneori asociată cu disciplina externă.

A treia - utilizarea normativă. Aceasta este utilizarea legii ca ghid sau rânduială pentru credincioși.

Prima utilizare a legii, cea pedagogică, vorbește despre felul în care legea lui Dumnezeu scoate la iveală păcatul din viața celor necredincioși arătându-le nevoia de Hristos. Cu toții am experimentat situația în care, cu cât un lucru este interzis, cu atât ne simțim și mai atrași de el. Pavel scrie despre propria lui experiență în utilizarea pedagogică a legii în Romani 7:7-8, unde citim următoarele:

... De pildă, n-aș fi cunoscut pofta, dacă Legea nu mi-ar fi spus: "Să nu poftesti!" Apoi păcatul a luat prilejul și a făcut să se nască în mine, prin poruncă, tot felul de pofte; căci fără Lege, păcatul este mort. - (Romani 7:7-8)

Această întrebuințare a legii este asociată în mod obișnuit cu învățătura că cei credincioși au fost odată sub lege, dar acum sunt sub har. Când necredinciosul este confruntat cu standardele și pedepsele legii, este incitat să păcătuiască și mai mult și înțelege pedeapsa sau blestemul cu care este amenințat de lege din pricina acestui păcat. Amenințarea îi îndreaptă pe unii necredincioși spre Hristos, care îi salvează cu îndurare de sub blestemul legii. Aceasta este ideea din spatele cuvintelor lui Pavel din Romani 6:14:

Căci păcatul nu va mai stăpâni asupra voastră, pentru că nu sunteți sub Lege, ci sub har. - (Romani 6:14)

În acest sens, utilizarea pedagogică a legii nu se aplică în mod direct credincioșilor. Odată ce un om vine la Hristos, legea și-a încheiat lucrarea în această privință. Deci, în ce privește întrebuințarea pedagogică, nu mai suntem sub lege.

A doua utilizare a legii, cea civilă, are de-a face cu modul în care legea înfrânează păcatul prin amenințarea cu pedepse împotriva celor ce o încalcă. Ne putem gândi la modul în care ne înfrânăm propriul comportament de teama pedepsei din partea celor ce au autoritate asupra noastră. Această utilizare a legii este atât pentru credincioși cât și pentru necredincioși și vizează rolului pe care îl conferă Dumnezeu guvernării pământești în înfrânarea răului. În lecțiile viitoare, vom aborda multe aspecte legate de această întrebuințare a legii, așa că, pentru acum, ne vom limita la a o menționa și a observa că nu este incompatibilă cu Evanghelia harului.

A treia utilizare a legii, cea normativă, este foarte utilă în studierea legii în raport cu Evanghelia și în contextul eticii creștine. Întrebuințarea normativă aplică legea în sensul în care am folosit-o și noi în aceste lecții, și anume, ca revelație a voii lui Dumnezeu pentru trăirea creștină. putem compara cu regulile pe care ni le stabileau părinții pentru siguranța noastră, și pe care le ascultam pentru că îi iubeam și aveam încredere în ei. De exemplu, iată cuvintele din 1 Ioan 3:4:

Oricine săvârșește păcatul săvârșește și fărădelegea; iar păcatul este fărădelege. (1 Ioan 3:4)

Ioan a scris aceste cuvinte mult după înălțarea lui Hristos la ceruri și, cu toate acestea, el afirmă că legea rămâne standardul pentru comportamentul nostru. El merge

chiar până la a defini orice păcat ca fiind o încălcare a legii sau, cu alte cuvinte, legea reprezintă încă standardul după care comportamentul unui credincios este declarat ca neprihănit sau păcătos. Multe pasaje sugerează că legea este folosită ca standard pentru comportamentul creștinilor, și este perfect compatibilă cu Evanghelia.

Înainte de a fi mântuiți, toți eram păcătoși și incapabili de a împlini legea. Ne aflam sub blestemul legii fiindcă eram călcători de lege. Dar, acum, suntem mântuiți și socotiți împlinitori perfecți ai legii în Hristos, astfel încât primim binecuvântările făgăduite de lege, mânuirea și viața. Pavel se referă la starea aceasta de fi “sub har” ca una contrară blestemului adus de lege.

Pe scurt, deși credincioșii nu se mai află “sub lege”, adică nu mai sunt sub blestemul ei atunci când păcătuiesc, totuși ei sunt “sub lege” în sensul că primesc binecuvântările ei și sunt datori să o respecte. În Iacov 1:25, textul pune problema în felul următor:

Dar cine își va adânci privirile în legea desăvârșită, care este legea slobozeniei, și va stăruie în ea, nu ca un ascultător uituc, ci ca un împlinitor cu fapta, va fi fericit în lucrarea lui. (Iacov 1:25)

Acum, după ce am văzut modul în care legea lui Dumnezeu completează atât porunca iubirii, cât și Evanghelia harului, ar trebui să privim legea în raport cu noul legământ și evoluția istoriei răscumpărării.

NOUL LEGĂMÂNT

Când vorbim despre istoria răscumpărării și de noul legământ, ne referim la schimbările care au avut loc între vremea Vechiului și cea a Noului Testament, ca rezultat al lucrării lui Hristos. În acest moment, suntem interesați de modul în care aceste schimbări afectează întrebuintarea legii în etica creștină. În Vechiul Testament, noul legământ este menționat, nominal, o singură dată, în Ieremia 31:31. Pe de altă parte, Noul Testament îl amintește de mai multe ori. Menționarea cea mai utilă pentru noi se găsește în Evrei 8, unde autorul citează pe larg din Ieremia 31 și aplică acest text în situația bisericii. În Evrei 8:8-10, citim următoarele cuvinte:

... voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou; ... voi pune legile Mele în mintea lor și le voi scrie în inimile lor; Eu voi fi Dumnezeul lor, și ei vor fi poporul Meu. - (Evrei 8:8-10)

Observați că, în acest pasaj, noul legământ nu este ceva ce ne eliberează de sub lege, ci legea ocupă încă o poziție centrală. În fapt, legea ne este scrisă în mintea și în inima ca regulă a noului legământ.

Imaginea legii scrise în inima și în mintea noastră indică faptul că noi cunoaștem și iubim legea. Departe de a lăsa legea în urma noastră ca un lucru depășit, în noul legământ ne însușim legea în mod profund și o ținem cu râvnă. Acesta este modul în care legea trebuia ținută chiar și în vechiul legământ. Iată ce spune Domnul în Deuteronomul 6.6:

**Și poruncile acestea, pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta. -
(Deuteronomul 6:6)**

Același lucru îl mărturisește și psalmistul în Psalmul 119:11:

**Strâng cuvântul Tău în inima mea, ca să nu păcătuesc împotriva Ta!
- (Psalmul 119:11)**

Cuvântul lui Dumnezeu a fost totdeauna menit a fi în mintea și în inima oamenilor, iar lucrul acesta chiar s-a întâmplat cu multe persoane sub vechiul legământ. Scrierea legii în mintea și inima noastră nu este un lucru nou sau diferit în noul legământ, ci o continuare a vechiului legământ.

Putem spune chiar că noul legământ ne dă un temei și mai puternic de a ține legea. În Vechiul Testament credincioșii priveau în urmă, către ieșirea din Egipt și înainte, către Țara Promisă, ca temei pentru ținerea legii, pe când astăzi creștinii privesc în urmă către o lucrare mult mai măreață, cea a mântuirii prin Hristos și înainte, către lucrarea și mai glorioasă, a revenirii Lui, ca temei pentru ținerea legii.

Din nou, pentru noi creștini, este important să aplicăm legea într-un mod nou, în lumina schimbărilor care au avut loc între cele două legăminte. Așa cum scrie autorul Epistolei către Evrei în 10:1:

**În adevăr, Legea, care are umbra bunurilor viitoare, nu înfățișarea
adevărată a lucrurilor, ... (Evrei 10:1)**

În noul legământ, Hristos a fost descoperit ca Cel pe care legea L-a prefigurat. Ca urmare, multe lucruri pe care Vechiul Legământ le impunea oamenilor, precum sacrificiile, sunt împlinite acum în realitățile pe care acestea le prefigurau, și anume, sacrificiul lui Hristos. Ca rezultat, ținem aceste legi prin credința în Isus ca jertfă pentru noi, nu prin sacrificarea taurilor și berbecilor.

În lecțiile viitoare, vom analiza mai în detaliu tipurile de ajustări pe care trebuie să le facem pentru a aplica legea la perioada Noului Testament. Dar, deocamdată, trebuie să fie limpede că, în principiu, legea se aplică și în noul legământ.

După ce am explorat relația dintre lege și iubire, Evanghelie și noul legământ, suntem gata să abordăm subiectul nostru final: armonia tuturor poruncilor lui Dumnezeu.

ARMONIA

În sistemul legislativ al Bibliei există o mulțime atât de mare de legi și cerințe. Acestea sunt atât de numeroase și abordează așa de multe chestiuni, încât uneori par a intra în conflict unele cu celelalte. Conflictul dintre reguli reprezintă o problemă pe care o are orice sistem etic orientat spre reguli și deontologie. Dar, în cazul legii biblie, nu există contradicții reale; Legile lui Dumnezeu nu intră în conflict unele cu altele, după cum caracterul lui Dumnezeu nu se află în conflict cu sine. În schimb, toate învățăturile morale ale Scripturii sunt în perfectă armonie unele cu altele.

După cum am văzut Iacov 2:10, legea reprezintă un tot unitar:

Căci, cine păzește toată Legea, și greșește într-o singură poruncă, se face vinovat de toate. - (Iacov 2:10)

Deoarece Legea este un tot unitar, poruncile sale impun în mod colectiv ascultarea noastră. Cu alte cuvinte, atunci când faptele noastre sunt în armonie cu una dintre prevederile legii, sunt în armonie cu toată legea.

Deci, ori de câte ori pare că anumite legi din Scriptură se contrazic reciproc, înseamnă, pur și simplu, că nu am ajuns încă la o înțelegere corectă a lor. Realitatea este că niciodată nu vom înțelege perfect toată legea, așa că, din când în când, ne vom găsi sfâșiați între anumite legi divine. Cum rezolvăm aceste tensiuni, în mod practic? Se pot spune multe lucruri despre astfel de situații, dar noi vom aminti doar două.

În primul rând, legile lui Dumnezeu au fost date cu înțelegerea implicită a faptului că, uneori, unele legi au prioritate față de altele. De exemplu, în Matei 5:23-24, Isus dă următoarele instrucțiuni:

Așa că, dacă îți aduci darul la altar, și acolo îți aduci aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă-ți darul acolo înaintea altarului și du-te întâi de împacă-te cu fratele tău; apoi vino de adu-ți darul. - (Matei 5:23-24)

Isus spune că relația dintre copiii lui Dumnezeu are prioritate față de anumite daruri aduse Domnului - până acolo încât, chiar dacă a ajuns în fața altarului cu darul lui, un credincios trebuie să amâne aducerea acestuia, până când îndreaptă relația cu fratele său.

Ori de câte ori se spune că anumite păcate sunt mai grave decât altele, sau că anumite legi sunt mai importante decât altele, trebuie să înțelegem că Biblia acordă grade diferite de prioritate diferitelor ei porunci. Astfel, faptul că o lege primește o mai mare prioritate decât alta, este în concordanță cu întregul corp legal, și nu reprezintă un conflict între anumite legi în particular.

În al doilea rând, legile biblice sunt date cu înțelegerea implicită a faptului că există și excepții de la regulă. Adică, în sistemul legislativ biblic se pornește de la presupuziția că, în situații de urgență sau în alte circumstanțe neobișnuite, reglementările obișnuite pot fi înlocuite de principii mai importante.

Să luăm de exemplu confruntarea dintre Sinedriu și apostoli, din Fapte 5. Membrii Sinedriului le poruncește apostolilor să nu mai predice despre Isus, dar apostolii ignoră acest ordin. Apărarea acțiunii apostolilor este consemnată în Fapte 5:29:

Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni! (Fapte 5:29)

În acest caz, Sinedriul, în calitate de organism legislativ al poporului Israel, avea o oarecare autoritate legitimă asupra apostolilor. Ca regulă generală, Biblia cere să ne supunem autorităților pământești. Totuși, când Sinedriul a contrazis porunca lui Dumnezeu, s-a creat o situație de excepție de la această regulă generată de a ne supunem liderilor. Din cauza acestei excepții, lucrul cel mai drept și bun pentru apostoli este să ignore porunca Sinedriului și să asculte de Dumnezeu.

Din nou, aceasta nu este o situație în care o lege intră în conflict cu alta. La urma urmei, legea este un tot unitar care reflectă caracterul lui Dumnezeu, iar caracterul Lui nu se află în conflict cu El Însuși. Legea admite faptul că, uneori, principiile generale vor da o direcție contrară cursului de acțiune. În aceste cazuri, trebuie analizată fiecare poruncă, fiecare principiu, fiecare situație și fiecare motivație pentru a descoperi ce trebuie făcut. Cea mai bună decizie este ascultarea de întreaga lege, în toate sensurile ei, chiar dacă nu pare a fi tocmai modul în care procedăm de obicei.

Bineînțeles că trebuie să fim precauți atunci când acordăm prioritate anumitor porunci ale Scripturii. Fiindcă suntem ființe umane limitate și căzute, fără îndoială că vor exista situații în care nu vom putea determina corect ce trebuie făcut, iar uneori chiar vom lua decizii greșite. Totuși, trebuie să nu uităm niciodată că Scriptura este un tot unitar și, de aceea, trebuie să ne străduim din greu pentru a găsi căile în care legile lui Dumnezeu se armonizează între ele.

CONCLUZIE

În această lecție am studiat modul în care multiplele părți și aspecte ale Scripturii constituie, împreună, standardul lui Dumnezeu pentru etica creștină. Am văzut că varietatea de limbaj și de genuri literare din Biblie trebuie abordate diferit și că fiecare în parte are să ne învețe ceva special în domeniul eticii. De asemenea, am explorat diviziunile și funcțiile legii lui Dumnezeu în Scripturi, și am văzut că legea este un tot unitar în sine și cu toate celelalte porțiuni ale Scripturii.

În continuarea studiului eticii biblice, este important să ținem minte că există o multitudine de porțiuni și aspecte ale Scripturii, care ne transmit, fiecare în felul ei, informație cu caracter etic. Ținând cont de aceste idei, atât în studiul eticii, cât și în practicarea ei zilnică înaintea lui Dumnezeu, vom reuși să abordăm mai responsabil fiecare parte și aspect al Scripturii, și să ne potrivim viețile mult mai bine la standardele pe care ni le-a revelat Dumnezeu.